

Honig
Breethuis

Vereniging tot Instandhouding en Uitbreiding der Zaanlandse Oudheidkundige
Verzameling Jacob Honig Jansz. junior gevestigd te Zaandijk

Jaarverslag 2025

Inhoud

5	INLEIDING
6	BESTUURSZAKEN
8	VRIJWILLIGERSZAKEN
14	COLLECTIE
18	PAND
20	PRESENTATIE
22	ACTIVITEITEN
26	PR EN COMMUNICATIE
32	EDUCATIE
34	FINANCIËN
36	COLOFON

Het kantoor waar de heer des huizes de boekhouding van de firma verzorgde.

INLEIDING

Voor u ligt het inhoudelijk en financieel jaarverslag van de vereniging over het jaar 2025. Het belangrijkste feit is misschien wel de wisseling van de wacht in het bestuur, maar liefst vier nieuwe bestuursleden traden aan.

Het vertrek van Maria Buren (voorzitter), Judith Sanders (penningmeester) en Floor Meijboom (collectiebeheer) was onvermijdelijk, omdat zij twee termijnen van vier jaar hadden volgemaakt. Volgens onze statuten en geheel in lijn met de *Governance Code Cultural* mag een bestuurslid dan niet langer aanblijven. Hester Wandel (sociale media) stopte na één termijn wegens tijdgebrek.

In hun plaats traden aan Luuk Harrewijnen (penningmeester), Annemieke Adema (collectiebeheer) en Frans Hoving (voorzitter). Voor Hester Wandel kwam geen nieuw bestuurslid in de plaats, maar haar taak, het beheer van de sociale media, werd overgenomen door Marloes Beets. Pier van Leeuwen werd herbenoemd als bestuurslid presentatie.

Een nieuw bestuur brengt ook accentverschuivingen met zich mee. Een belangrijk onderwerp voor het nieuwe bestuur is de positionering van het huis en de vereniging in de Zaanse samenleving. We willen graag meer mensen uit verschillende bevolkingsgroepen in contact brengen met het Honig Breethuis. Dat willen we bereiken door een gevarieerd aanbod van evenementen met poëzie, theater en muziek. Wij hopen dat zich dat ook vertaalt in een groei van het ledenbestand, want het aantal leden neemt in de loop van de jaren gestaag af. Of dat gelukt is, kunt u volgend jaar lezen in het volgende jaarverslag.

Frans Hoving,
voorzitter

BESTUURSZAKEN

Het bestuur hield in 2025 vijf bestuursvergaderingen. De verslagen van de bestuursvergaderingen en de algemene ledenvergadering werden verzorgd door Loes Nagel-Kool.

Samenstelling bestuur tot 14 mei 2025

- Maria Buren, voorzitter
- Sonja Babaubun, secretaris
- Judith Sanders, penningmeester
- Pier van Leeuwen, bestuurslid presentatie
- Floor Meijboom, bestuurslid collectie
- Hester Wandel, bestuurslid sociale media
- Peter Oldeman, bestuurslid museum pand

Samenstelling bestuur vanaf 14 mei 2025

- Frans Hoving, voorzitter
- Sonja Babaubun, secretaris
- Luuk Harrewijnen, penningmeester
- Pier van Leeuwen, bestuurslid presentatie
- Annemieke Adema, bestuurslid collectie
- Peter Oldeman, bestuurslid museum pand

Ondersteuning bestuur

- Loes Nagel-Kool

Coördinator vrijwilligers

- Ella Visser

Website en digitale nieuwsbrieven

- Wietske van Soest

Sociale media en programmering

- Marloes Beets

Ontvangsten

- Trees van Velsen
- Ella Visser

Bruikleenovereenkomst

Nadat de Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling (ZOV) in beheer was overgedragen aan het nieuwgebouwde Zaan Museum werden met de beheerders van de collecties, het Zaan Museum (objecten) en Gemeentearchief Zaanstad (GAZ) (papiercollectie), overeenkomsten aangegaan. Deze overeenkomsten hadden een looptijd van 25 jaar met de clausule dat deze stilzwijgend verlengd worden na afloop van de termijn.

De bruikleenovereenkomst met het gemeentearchief is in 2024 weer voor 25 jaar verlengd. Het bestuur was gedurende het verslagjaar in gesprek met het Zaan Museum over actualisering van de lopende overeenkomst, deze wordt naar verwachting in 2026 getekend.

Leden, algemene ledenvergadering

In 2025 telde de vereniging 114 leden, waarvan 4 ereleden, 75 gewone leden en 35 vrijwilligers.

Op 14 mei vond de algemene ledenvergadering plaats in de Zaankamer. Na de vergadering hield Jan van Male, gemeentearchivaris van Zaanstad, de dr. G.J. Boeken-oogen-lezing, getiteld *Zaanse archieven, een bron van inzicht*. Hierin zette hij op bevlogen wijze de geschiedenis, werkwijze en toekomstvisie van het gemeentearchief Zaanstad uiteen.

Na afloop van de lezing werden de aanwezigen uitgenodigd om de tentoonstelling *Zaanse gezichten, geportretteerd door Barend C. van Ranswijk* te bezoeken, waarbij Pier van Leeuwen een toelichting verzorgde.

Jan van der Male,
gemeentearchivaris van
Zaanstad.

VRIJWILLIGERSZAKEN

Aantal bezoekers

Het totaal aantal bezoekers in 2025 bedroeg 1.801. We kunnen dat aantal als volgt specificeren. Er kwamen 1.312 bezoekers tijdens de gewone openingstijden, onder te verdelen in

256	betalende volwassenen
946	museumkaarthouders
66	bezoekers 65 +
11	bezoekers van 13 tot 18 jaar
33	bezoekertjes jonger dan 13 jaar

De Open Monumentendagen en de jaarmarkt Kaike & Koiere trokken 340 bezoekers die een kijkje namen op de benedenverdieping. De verhuur voor besloten ontvangsten leverde nog eens 109 gasten op.

In 2025 was het Honig Breethuis 168 middagen open voor publiek. Daarnaast was het museum 34 dagdelen geopend voor ontvangsten en vergaderingen van derden. In totaal was het museum in 2025 dus 202 keer geopend.

Ontvangsten

Buiten openingstijden zijn er verschillende ontvangsten georganiseerd waarbij extra museumgidsen en gastvrouwen zijn ingezet.

- 2 high teas met rondleiding
- 3 lunches of koffieontvangsten met rondleiding
- 9 rondleidingen
- 2 begeleide wandelingen door Zaanwijk
- 2 fotoshoots van bruidsparen

Verder hield een groep bridgers twee keer een bridgedrive en kwamen oud-vrijwilligers twee keer bijpraten in de Zaankamer onder het genot van een kopje koffie.

Interne educatie

Op 19 maart ontvingen de museumgidsen instructie van Marijke Sman over de japon van 'meisje De Lange'. Deze is gemaakt door leden van kostuumgroep De Zaanse Kaper, naar aanleiding van het gerestaureerde portretschilderij, dat eerder in het huis is geplaatst.

Op 26 maart gaf bouwhistoricus Daniel Didden een lezing voor de museumgidsen en het bestuur over de verschillende kleuren die in het verleden in de Zaanstreek werden toegepast op het buitenschilderwerk.

Mooi historische pand.
Leuke rondleiding gehad.

★★★★

Marijke Sman (links) en Inge Bosman, beiden lid van kostuumgroep De Zaanse Kaper, bij de replicajapon die de groep vervaardigde op basis van een portret van een jonge vrouw.

Voorbeeld van de interne nieuwsbrief DigiBreet, mei 2025.

Honig Breethuis

DIGIBREET | 12 MEI 2025

Voor, door en over de vrijwilligers van het Honig Breethuis

En dan zeggen ze nog dat februari, maart en april rustige maanden zijn, nou niet in en ook niet vóór het Honig Breethuis! Zo mochten we drie (!) nieuwe museumgidsen verwelkomen. Lionne Molenaar, Marloes Beets en Tine van Luit, heel veel succes en plezier in het Honig Breethuis! Aan het eind van dit bericht stellen zij zich voor.

Heb je zelf een leuk verhaal, anekdote, weetje of wil je iets anders delen? Schroom niet en meld je bij Loes of Ella.

Inrichting van de tentoonstelling Zaanse gezichten geportretteerd door Barend C. van Ranswijk in het vernieuwde kabinetje. Foto Berry Slok.

Speciale bijeenkomsten

15 januari	Lezing Joke Fieseler over het huis aan een studiegroep.
27 februari	Barbara Kruif viert haar verjaardag in het Honig Breethuis.
9 mei	Bezoek van een groep Amerikanen die een rondreis maken door Europa.
15 mei	Een externe groep geïnteresseerden en bekenden van het huis bezoekt op uitnodiging de expositie van Van Ranswijk.
19 mei	Idem.
10 september	Lionsclub Zaanstreek de Banne bezoekt het huis.
10 oktober	Tine van Luit, een nieuwe vrijwilliger, laat haar familie het Honig Breethuis zien.
16 oktober	Twee groepen Oekraïense vluchtelingen uit Haarlem bezoeken het huis.
24 november	De Stichting Leergeld bezoekt met haar vrijwilligers het Honig Breethuis.

Aantal vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers, dat ingezet wordt als museumgids, is stabiel en toereikend voor de huidige openstelling. Het digitale rooster (TopRooster) is daarbij een uitstekend hulpmiddel. Toch blijft de werving van vrijwilligers een punt van aandacht, twee vrijwilligers zijn dit jaar vanwege hun leeftijd gestopt.

Er wordt nog steeds geflyerd en geïnteresseerde bezoekers wordt gevraagd of zij belangstelling hebben om museumgids te worden. Dat heeft twee nieuwe gidsen opgeleverd. Een derde nieuwe gids is via het sociale netwerk binnengekomen.

Uiteraard wordt ook via de website, Instagram en Facebook gezocht naar nieuwe vrijwilligers en staat er een advertentie op de website van de vrijwilligersorganisatie 'Zaankanters voor elkaar'.

Vrijwilligersvergaderingen

De goedbezochte vrijwilligersvergaderingen worden om de twee maanden gehouden in de Zaankamer van het Honig Breethuis. Tijdens de vergadering worden lopende zaken en de invulling van TopRooster besproken, komen nieuwe ideeën op tafel en wisselt men ervaringen uit. In het totaal vonden zes vergaderingen plaats. Van iedere vergadering is een verslag gemaakt.

Handboek

In het handboek voor de vrijwilligers staat, naast een beschrijving van de collectie, de werkwijze beschreven. Museumgidsen en andere vrijwilligers kunnen dit handboek als naslagwerk gebruiken. Het is een levend document dat twee keer per jaar wordt aangepast. In 2025 is de werkwijze van de ontvangsten bijgewerkt en de instructie over de japon van 'Meisje de Lange' toegevoegd. Elke update wordt na aanpassing digitaal verspreid.

Impressie van de tweemaandelijksse vrijwilligersvergadering in de Zaankamer.

Annemijn Bouwman, coördinator collectie van het Zaanse Museum, geeft uitleg over de textielverzameling van de ZOV in het depot.

Vrijwilligersactiviteiten

Om de maand wordt een cultureel of educatief vrijwilligersuitje georganiseerd.

- 15 januari Nieuwjaarsbijeenkomst in het Kreatief Pakhuis. Onderbroken door een intermezzo van Guurtje, de meid van de familie Breet, gespeeld door Joke Fieseler. Zij vertelde een stukje van haar leven in die tijd.
- 29 januari Een lezing in de vermaning in Koog aan de Zaan door Simone de Boer en Jan Leguijt. De museumgidsen wilden wat meer weten over de geloofsbeleving van de doopsgezinden. Dit omdat de vroegere bewoners van het huis ook doopsgezind waren. De lezing werd gevolgd door een lunch in Café De Slager voor alle vrijwilligers en bestuur. Deze werd bekostigd uit de fooienpot van 2024.
- 21 mei Een bezoek het Rijksmuseum onder leiding van de professionele gids Margreet Koeman. Het thema was dit keer voedsel. Zij vertelde uitgebreid over hetgeen vroeger op tafel kwam en de wijze, waarop dit geschilderd werd. Dit bezoek was niet alleen leerzaam wat betreft de inhoud van de rondleiding, maar ook vanwege haar stijl van rondleiden.
- 11,17 september Het jaarlijks bezoek aan het Gemeentearchief Zaanstad. Na een korte inleiding bezochten we de depots. Dit keer werd onder meer het oudste document uit de collectie getoond en de wetenswaardigheden daarover verteld
- 9,15 oktober Het jaarlijks bezoek aan het depot van het Zaanse Museum. Dit keer werd prachtige kleding van gebloemde katoenen stof (sits) getoond en mochten we de verschillen zoeken tussen het sits dat in Azië was geproduceerd en die in Nederland was gemaakt.
- 15 oktober Een team van vijf vrijwilligers deed meer aan de Grote Zaanse Geschiedenis Quiz en behaalde de tweede plaats.
- 29 oktober Een bezoek aan het Alkmaars Stadsmuseum, waar de expositie over de Egmondse School werd bezocht onder leiding van een gids.

De educatieve uitjes werden jarenlang georganiseerd door Tineke Meijer. Zij heeft besloten om hiermee in 2026 te stoppen. Heel veel dank van alle vrijwilligers voor deze inzet. Gelukkig blijft Tineke wel gids in het museum.

DigiBreet

DigiBreet, de interne digitale nieuwsbrief, is in 2025 voor het derde jaar digitaal uitgebracht onder redactie van Ella Visser, Loes Nagel en Wietske van Soest. Dit is een nieuwsbrief voor, door en over de vrijwilligers van het Honig Breethuis. In 2025 verschenen drie afleveringen: februari, augustus en november.

De inhoud bevat nieuws over het Honig Breethuis, zoals de komst van nieuwe vrijwilligers, verslagen van excursies of de acquisitie van een nieuw object. Daarnaast heeft 'Guurtje', de meid van de familie Breet, een vaste rubriek. Zij vertelt over het wel en wee van de familie, meestal gerelateerd aan het tijd van het jaar zoals bijvoorbeeld Kerstmis, grote schoonmaak, etc. De tekst wordt in een mooie lay-out gezet en voorzien van foto's. Zo blijft iedereen op de hoogte van het dagelijks gebeuren.

Lieve vrijwilligers die je alles vertellen per kamer. Mooie terugblik in de tijd. ★★★★★

Op Open Monumentendag ontving museumgids Marloes Beets de gasten in Zaanse kostuum.

Het trotse team van de Grote Zaanse Geschiedenis Quiz met hun tweede prijs.

COLLECTIE

Restauratie en conservering

In de tuin van het Honig Breethuis staat een negentiende-eeuws beeldje van een jongen. Dat is na de zomer schoongemaakt. Om het tegen de winterse invloeden te beschermen is een kleine tent gemaakt. In het verleden werd het beeldje in het najaar naar de schuur verplaatst, maar die jaarlijkse verhuizing bracht risico op beschadiging met zich mee.

Insectenbestrijding

Tijdens de wekelijkse schoonmaak van de objecten zijn de medewerkers van het Zaans Museum alert op de aanwezigheid van insecten. Die zijn in een oud pand zoals het Honig Breethuis altijd aanwezig. Het zijn met name motten die schade veroorzaken aan kleding en stoffering. Daarnaast hebben we een gespecialiseerd bedrijf ingehuurd, dat elke zes weken een controle uitvoert. Indien daartoe aanleiding is, worden extra bestrijdingsmiddelen ingezet. Het afgelopen jaar leek de mottenpopulatie onder controle te zijn.

Klimaatbeheersing

Het klimaat in het Honig Breethuis wordt op verschillende plekken gemonitord. De ontvochtiger in de papierenexpositie is aan het begin van de herfst helaas kapotgegaan. Deze is direct vervangen voor eenzelfde type als in de kraamkamer. Dit maakt de bediening en het legen van de reservoirs voor de vrijwilligers eenvoudiger.

Staand horloge

De werkzaamheden aan het staand horloge in de Zaankamer hebben helaas nog steeds niet geresulteerd in een werkend uurwerk. Dit blijft een punt van aandacht.

Schouw

De jaarlijkse schouw van de ZOV-collecties bij de beherende instellingen heeft plaatsgevonden op 27 februari in het Zaans Museum en op 15 april in het Gemeente-archief Zaanstad.

Bruiklenen

Het schilderij Schuilende koeien in de kerk door P.G. van Os is uitgeleend aan het Zaans Museum voor de expositie Polderen (16 oktober 2025 t/m 3 mei 2026).

De wintercover van het tuinbeeld.

Het in 2025 aangekochte portretje van Neeltje Jansd. Boeke, gedateerd 24 oktober 1794. Hoogstwaarschijnlijk is het een pendant van het portret van Willem Houத்துyn met dezelfde datum.

Schenkeningen

Het bestuurslid Pier van Leeuwen schonk een mapje met prentjes en gravures, deels gedrukt op papier van C. & J. Honig en J. Kool.

Aankopen

In 2025 heeft de ZOV vier aankopen gedaan.

Miniatuurportret

De eerste aankoop betreft een ingelijst miniatuurportretje en profiel van Neeltje Jansdochter Boeke (1773-1854), de echtgenote van Willem Gerritszoon Houttuyn (ca. 1770-1856). Het portretje is volgens een handgeschreven etiket op de achterzijde gedateerd 24 oktober 1798.

Een sterk vergelijkbaar portretje van haar echtgenoot Willem Gerritszoon Houttuyn bevindt zich sinds 1917 in de collectie van de ZOV (schenking familie J.M. Vis te Zaandijk, cat. nr. 81). Dit portretje is eveneens gedateerd 24 oktober 1798. Mede daarmee mag worden vastgesteld dat het hier om de pendant van het mansportretje gaat.

Twee portretten van Barend C. van Ranswijk

De tweede aankoop betreft een tweetal portretten in gouache en pastelkrijt op papier vervaardigd door B.C. van Ranswijk in 1838. De portretten vertonen een grote gelijkenis met de olieverfportretten van het echtpaar Eva Alberti (ZOV-07063) en Willemsordedragers Pieter Prins (ZOV-07063), in de Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling, zij het dat de stijl van Van Ranswijk naïefer is dan de stijl van de portretten in olieverf. De kleding van de dame en het uniform van de heer zijn niet specifiek Zaans, maar Hollands ten tijde van de biedermeiertijd (ca. 1815-1848).

Beide portretten behoeven ingrijpende restauratie. Er is besloten daar voorlopig niet toe over te gaan, maar te wachten totdat een verzoek om bruikleen ontvangen wordt.

Papier van C. & I. Honig Breet

Daarnaast zijn twee documenten aangekocht. Het ene document betreft een gedrukte Amsterdamse stadskeur over kuipenmakers uit 1736 op papier van C. & I. Honig Breet. Het andere document een gedrukt, onbeschreven vel Napoleontisch briefpapier uit 1798, eveneens op papier van C. & I. Honig Breet.

Onderzoek

Op initiatief van het Gemeentearchief Zaanstad is in 2024 en 2025 ons voormalig bestuurslid Hester Wandel ingehuurd om onderzoek te doen naar de herkomst van de ZOV-collectie. Zij onderzoekt aan de hand van de zogenaamde Handelingenboeken en de catalogus *Zaanlandia Illustrata* uit 1917 welke prenten en tekeningen bezit zijn van gemeente Zaanstad en welke van Vereniging ZOV. Dit onderzoek zet zij in 2026 voort.

De portretten van Eva Alberti en Pieter Smit geschilderd door Barend C. van Ranswijk in 1831.

Detail van een gedrukt, onbeschreven vel Napoleontisch briefpapier uit 1798 op papier van C. & I. Honig Breet.

Een gedrukte Amsterdamse stadskeur over kuipenmakers uit 1736 op papier van C. & I. Honig Breet.

PAND

Onderhoud

Met het verwijderen van de steigers in januari 2025 was het schilderwerk aan de buitengevel definitief afgerond. Vanaf februari kon de focus voor het jaar 2025 weer volledig op het standaard onderhoud binnen. Vermeldenswaard is dat de vloer bij de entree en in de gang onderhanden is genomen, waardoor deze nu aanmerkelijk vlakker is dan voorheen.

Daarnaast was er met name aandacht voor twee onderwerpen die voor een museum-pand in orde moeten zijn, namelijk het binnenklimaat en de veiligheid.

Binnenklimaat

De ramen op de verdieping boven de Zaankamer zijn voorzien van achterzetramen op maat om de tocht en het ongedierte van buiten tegen te houden.

De ramen in de gaanderij en de keuken zijn voorzien van nieuwe UV-werende raamfolie ter bescherming van de objecten in het interieur.

Veiligheid

De stoppenkast in de gaanderij is vervangen, deze bevatte nog de klassieke porseleinen smeltzekeringen en is nu uitgerust met moderne automaten en aardlekschakelaars. De brandblussers zijn opgehangen aan beugels zodat ze niet verplaatst (en daarmee onvindbaar) kunnen worden.

‘ Heel mooie historische woning heb zonder extra te betalen een hele interessante privérondeleiding gekregen. ★★★★★

Een van de nieuwe achterzetramen op de verdieping.

PRESENTATIE

De Zaanse Kaper heeft een replica vervaardigd van de zijden japon, zoals gedragen op het portret van een jonge vrouw, mogelijk Christina de Lange. Deze is op een pop blijvend opgesteld in het slaapvertrek.

Dit jaar waren er twee exposities te zien in het kabinetje dat in 2024 is opgeknapt.

1. *Zaanse gezichten, geportretteerd door Barend C. van Ranswijk*

Van 7 maart tot en met 31 augustus 2025 stond de tentoonstelling *Zaanse gezichten, geportretteerd door Barend C. van Ranswijk*. In deze tentoonstelling waren voor het eerst alle bekende Zaanse portretjes gemaakt door Barend Cornelis van Ranswijk (1773-na 1841) te zien. Ze geven een intiem beeld van voorname Zaanse families in hun woonomgeving aan het begin van de negentiende eeuw.

De werken waren voornamelijk afkomstig uit de collectie van de Zaanlandse Oudheidkundige Verzameling (ZOV), die beheerd wordt door het Gemeentearchief Zaanstad en het Zaan Museum. Daarnaast werden werken getoond uit de collectie van het Amsterdam Pipe Museum, het Luther Museum en een particuliere collectie. Ook werd werk getoond van twee rondreizende tijdgenoten van Van Ranswijk, Wijnand Esser (1779-1860) en een onbekende kunstenaar.

Bij de tentoonstelling verscheen een catalogus met een uitgebreide beschrijving van de geportretteerden en hun aankleding in het Nederlands en in het Engels.

2. *Gerrit de Jong (1905-1978), kunstenaar in afzondering*

Vanaf 3 oktober 2025 was in de tentoonstelling *Gerrit de Jong (1905-1978), kunstenaar in afzondering* te zien. Deze expositie bood een bijzondere kans om het werk van de Zaanse graficus en kunstenaar Gerrit de Jong te ontdekken.

De tentoonstelling omvatte dertig werken van De Jong uit de collecties van het Gemeentearchief Zaanstad, het Zaan Museum en Kunstgalerie Staphorsius in Westzaan. De nadruk lag op de etsen die hij gemaakt heeft in de periode 1935-1974. Daarnaast was een viertal schilderijen van hem te zien, die verspreid door het pand waren tentoongesteld.

De expositie bood de bezoekers een inspirerende wisselwerking tussen de behangsel-schilderingen van Willem Uppink en de bosgezichten van De Jong, die beiden schatplichtig zijn aan oude meesters. De Jongs Zaanse polderlandschappen staan in relatie tot de directe omgeving van het Honig Breethuis met de tegenoverliggende Kalverpolder. Zijn indringende stillevenen en portretten sloten goed aan bij de intimiteit van het woonhuismuseum.

Bij de tentoonstelling verscheen een catalogus met korte beschrijvingen van de werken in het Nederlands en in het Engels.

De replica van de japon zoals afgebeeld op het portret-schilderij van mogelijk Christina de Lange maakt nu deel uit van de vaste opstelling.

Barend Cornelis van Ranswijk (1773-na 1841), *Portret van Machteltje Honig (1797-1828)*, 1817, gouache en potlood op vergépapier, 26 x 21 cm. (Collectie Zaan Museum, inv.nr. ZM-19402)

Gerrit de Jong, *Blauwe fles met vijzel*, 1953, olieverf op doek, 38 x 33 cm. (Collectie Zaan Museum inv.nr. ZM-17037)

Gerrit de Jong, *Zelfportret met ooglap*, 1946, ets (proefdruk), 19 x 14,5 cm. (Gemeentearchief Zaanstad inv.nr. 11_1983)

ACTIVITEITEN

Binnenshuis

- 07/03-31/08 In het wisselkabinet: tentoonstelling *Zaanse gezichten, geportretteerd door Barend C. van Ranswijk*. Meer informatie zie 'Presentatie'.
- 23/03 Op zondag 23 maart was het Wereldverteldag, die samenviel met een actie van de Boekenweek. Bezoekers kregen namelijk gratis entree op vertoon van het Boekenweekgeschenk. Het thema van de Wereldverteldag was 'Diepe wateren'. In drie verschillende ruimtes werden verhalen verteld door drie dames van Vertelkring Amsteland van de stichting Vertellen. Beide activiteiten waren succesvol en krijgen in 2026 een vervolg. De dag trok in totaal 20 bezoekers.
- 03/10/25-14/06/26 In het wisselkabinet de expositie *Gerrit de Jong (1905-1978), kunstenaar in afzondering*. Meer informatie zie 'Presentatie'.
- 06/11 Op deze eerste poëzieavond in het Honig Breethuis hielden dichters Jacob Passander, Marjolein Lensink-Neijzing en Rik Eckhardt op heel persoonlijke wijze voordrachten. De entree was gratis, de avond trok 19 bezoekers.
- 13/12 Door een aantal vrijwilligers is begin december hard gewerkt om het huis in kerstsfeer te brengen.
- 21/12 Wintervertelling in de salon door *De Saense Stadsmuzikanten* (Straattheater Op de Dijk) onder leiding van educatiemedewerker Joke Fieseler. Een sfeervolle vertelling aangekleed met prachtige kostuums, maskers en omlijst door muziek. Aan de twee middagvoorstellingen namen in totaal 50 bezoekers deel.
- 23/12 *Een poëtische kerstavond in de warmte van vroeger* was de titel van een bijzonder optreden in de salon van stadsdichters Lisa van Tongeren en Reinier Fosch begeleid door Co van Assema op gitaar. De avond werd gesponsord met een aantal biertjes door Brouwerij Hoop. De zaal was wederom uitverkocht.

Verhalen vertellen in de Salon en in de Zaankamer op Wereldverteldag.

Buitenshuis

- 13/04 Begeleide wandeling *Aangekleed gaat uit. Ommetje door het vroegere Zaandijk van de gegoede burgerij* naar aanleiding van een portret van een jonge vrouw en de tentoonstelling *Zaanse gezichten, geportretteerd door Barend C. van Ranswijk*. Deze wandeling trok 15 deelnemers.
- 09/11 Aan de wandeling, met als thema *Van Beeldentuin naar Domineestuin*, door historisch Zaandijk namen 14 deelnemers deel. Margriet van Lokhorst en Frans Hoving vertelden onderweg verhalen over het Zaandijk van vroeger en haar bewoners.

Acties met partners

- 23/03 Wereldverteldag werd georganiseerd in samenwerking met Stichting Vertellen, met gratis toegang op vertoon van het Boekenweekgeschenk, een uitgave van de Nederlandstalige Boekenweek. Drie vertellers van Vertelkring Amstelland brachten in drie verschillende ruimtes van het huis ieder een verhaal ten gehore. Het thema was 'diepe wateren'. Deze succesvolle activiteit krijgt in 2026 een vervolg. Ook kon het museum gratis worden bezocht met het Boekenweekgeschenk. In totaal kwamen 20 bezoekers luisteren naar de verhalen.
- 30/08 De Zaandijker Jaarmarkt Kaike & Koiere op de Lagedijk in samenwerking met Zaandijk Leeft. Hierbij was de benedenverdieping te bezoeken voor 2 euro, dit trok 110 bezoekers.
- 13-14/09 Op Open Monumentendag, een initiatief van Stichting Nederland Monumentenland, was het huis beide dagen open van 12.00 tot 16.00 uur. De benedenverdieping van het museum was gratis toegankelijk. Onze gidsen heetten 277 bezoekers een warm welkom.

Marjolein Lensink, een van de drie dichters, die de eerste poëzieavond in het Honig Breethuis verzorgden.

Optreden van De Saense Stadsmuzikanten in december 2025.

PR EN COMMUNICATIE

Website

Bij de website ligt de focus op twee uitgangspunten: een overzichtelijke presentatie van de content en een eenvoudige navigatiestructuur. De site wordt door gebruikers als informatief en gebruiksvriendelijk ervaren.

Enkele cijfers

De site werd van 1 januari 2025 tot 1 januari 2026 bezocht door 3058 gebruikers (pagina-weergaven) in ca. 36.000 'gebeurtenissen' (het aantal keren dat gebruikers iets op een pagina deden, bijvoorbeeld op een knop klikken, een video afspelen, scrollen, etc.). De meest bekeken pagina's: Openingstijden & prijzen (762), Agenda (394), Honig Breethuis - home (252), Steun het Honig Breethuis (17) en Aanmelden e-bericht (17). De site werd behalve vanuit Nederland bezocht door gebruikers uit de Verenigde Staten, China, Singapore, Duitsland, Frankrijk en Rusland.

Digitale nieuwsbrief

Met behulp van de aan de website gekoppelde nieuwsbriefapp zijn tussen 6 maart en 18 december 2025 10 digitale berichten samengesteld, opgemaakt en verstuurd. De berichten bevatten onderwerpen van uiteenlopende aard over de activiteiten van de ZOV/het Honig Breethuis, nieuws over de collectie Jacob Honig Jansz. Jr. en/of de behuizing van het museum.

De statistieken van de nieuwsbriefgenerator MailPoet laten de volgende cijfers zien:

Datum	Onderwerpen	Geopend	Score
06/03	Zaanse gezichten door Barend C. van Ranswijk	82,6 %	Uitstekend
17/03	Luisteren naar verhalen	78,4 %	Uitstekend
26/03	Wandeling door Zaadijk	79,0 %	Uitstekend
23/09	Gerrit de Jong (1905-1978). Kunstenaar in afzondering	81,6 %	Uitstekend
20/08	Zaanse gezichten, Kaike & Koiere, Open Monumentendag	83,6 %	Uitstekend
01/09	Wegdromen in het Honig Breethuis	71,1 %	Uitstekend
14/10	Kom luisteren naar poëzie en wandel mee	81,5 %	Uitstekend
02/11	Herinnering wandeling door Zaadijk	76,8 %	Uitstekend
01/12	Verhalen, poëzie en muziek	78,4 %	Uitstekend
18/12	Kom genieten van winterse gezelligheid	77,7 %	Uitstekend

*Openingspercentage: boven 30% Uitstekend, tussen 10% en 30% Goed, onder 10% Kritisch.

Het meest bekeken bericht op sociale media betrof het bezoek van ons erelid en oud-bewoner Henk de Wit aan het Honig Breethuis.

Noordhollands Dagblad, 7 maart 2025.

Museum in een pand uit de 17e eeuw. Dit pand was van een rijke familie die papier maakte. De onafhankelijkheidspapieren van de USA zijn op papier gedrukt van deze firma. Dat is te zien aan het watermerk ★★★★★

Nieuwsbriefabonnees

In 2025 waren gemiddeld 350 personen geabonneerd op de digitale nieuwsbrief van de ZOV/het Honig Breethuis.

Reviews Google-bedrijfspagina

Reacties, deelacties en reviews op onze Google-bedrijfspagina vergroten de naamsbekendheid van de ZOV/het Honig Breethuis. De 8 bezoekers die in 2025 een beoordeling op onze Googlebedrijfspagina achterlieten, gaven het museum gemiddeld 4,1 sterren.

Sociale media

Vanaf juli 2025 heeft Marloes Beets het beheer van de sociale media overgenomen van Hester Wandel. Regelmatig worden berichten op Instagram en Facebook geplaatst om zo veel mogelijk interesse te wekken voor het museum en onze activiteiten.

Facebook en Instagram

De berichten zijn door bijna 6000 individuele gebruikers zo'n 117.000 keer bekeken. Het totaal aantal volgers steeg van 1210 naar 1355. (Facebook van 670 naar 703 en Instagram van 540 naar 652.)

Het meest bekeken bericht betrof het bezoek van ons erelid en oud-bewoner Henk de Wit aan het Honig Breethuis.

Bardzo ciekawe muzeum, ale słabo oznaczone, latwo niezauważyć. Miłe Panie oprowadziły nas po całym domu, opowiedziały historie domu i rodziny, bez pośpiechu, odpowiadając na pytania, niczym z wykupionym przewodnikiem. Bardzo polecam. Een zeer interessant museum, maar slecht gemarkeerd, makkelijk te missen. Aardige dames lieten ons het huis rondlopen, vertelden ons de verhalen over het huis en de familie, zonder haast, en beantwoordden vragen, alsof ze een gekochte gids hadden. Ik raad het ten zeerste aan. (Vertaald uit het Pools, ★★★★★)

> **Zaans Erfgoed** nr. 95 (winter 2025).

TEKST ARJEN VAN GINKEL

Gerrit de Jong uitmuntend graficus

Stefan Kets: 'Mijn vader was een kunstenaar'

Zien is kennen, anders wacht de vergetelheid. Het werk van de Wormerveerse schilder en graficus Gerrit de Jong (1905-1978) is te zien in het Honig Breethuis. 'Wat hij met één oog zag en maakte, kan ik nog niet met honderd ogen', zegt zijn zoon Stefan Kets. De man was zijn eigen leermeester en ontsnapte zo aan het leven in de cacao-fabriek.

In de woonkamer van Stefan Kets hangt een klein schilderij. Afgebeeld zijn rode peuterschoentjes met witte veters en stiksels. De lichtval is prachtig. Als de blik omlaaggaat zie je onder een doorzichtige stolp de originele schoentjes staan. De tijd is met de kleur aan de haal gegaan, maar ze zijn het, wis en waarachtig. Dit was een onderwerp dat Gerrit de Jong met of uit liefde heeft vastgelegd. Een andere blik van genegenheid zit in het fotoalbum vol vakantieklekkies. Het is een handgeschreven kaartje uit maart 1970. Wellicht een begeleidende tekst bij een geschenk. 'Aan mijn zoonjef Stefan toen hij acht jaar was. (...) Op dat hij later zal weten wie en wat zijn vader was.'

De slufjes van Stefan Kets, geschilderd door zijn vader in 1966. Olieverf op doek, 46 x 38 cm. PARTICULIER BEZIT. FOTO WETSKE VAN SOEST

Stefans originele slufjes. WETSKE VAN SOEST

De relatie tussen vader en zoon was niet doorsnee. Gerrit kon ook Stefans opa zijn, zo leek het. Na een herseninfarct liep Gerrit de Jong met een stok en woonde in verzorgingsstehuis de Amandelbloesem.

Vissen in de Zuiderstroom

Toch praat Stefan Kets met liefde over zijn vader. Over de man met wie hij ging vissen in de Zuiderstroom, het waterje tussen het Hennepad en het Schoolpad in Wormerveer. En over de kunstenaar met wie hij de trap op liep naar het atelier met de etspers, de schilderzeel, de hengels, schelpen, vinders en stenen. Het was de plek waar Gerrit de Jong zich thuis voelde.

Stefan was vier toen zijn vader en moeder Elisabeth Kets uit elkaar gingen. Ze waren niet gehuwd en Gerrit de Jong was dertig jaar ouder dan Bep, zoals hij Elisabeth noemde. Zij was zijn muze. Ze deelden de liefde voor de kunst en enige tijd de liefde voor elkaar. Waarschijnlijk kreeg Bep les van Gerrit of stond ze model. Het was een relatie waar de buitenwereld vreemd tegenaan keek en die niet bestond tegen de tijd. Moeder en zoon woonden in de Vestapleinflat in Wormerveer, naast de sloot waarin werd gevist. Op zijn negende verhuisde Stefan naar zijn oom Gerrit Karten en tante Johanna Karten-Kets in Zaandam. Met de bus bezocht hij elke dag zijn lagere school in Wormerveer. Zijn moeder was ziek en zou aan kanker sterven.

Stefan: 'Mijn vader kwam soms aan de deur in Zaandam. Dan gaf hij iets af en kon direct vertrekken.' Het Zaandams gezin keurde de relatie af vanwege het leeftijdsverschil. En vanwege het feit dat Gerrit de Jong wilde leven van de kunst in plaats van werken in de fabriek. De achternaam van zijn vader was toen al ingeruild voor Kets. Enkele jaren later overleed de man met de eeuwige alpinopet. 'Van beide begrafenisissen weet ik niets', vertelt Stefan. 'Als kind werd je daar buiten gehouden. Dat was niet iets voor iemand van jouw leeftijd. Die alpinopet heb ik trouwens boven liggen.'

Stilleven met schelpen, z.j. Olieverf op paneel, 30 x 24 cm. PARTICULIER BEZIT

Gerrit de Jong en zijn zoon Stefan bij de opening van een tentoonstelling in het Weelhuus, circa 1971. GAZ 80, DENNIS WIERIK

Gerrit de Jong groeide evenmin op in een stabiele gezinssituatie. Hij kwam in 1905 in Amsterdam ter wereld als eerste van drie jongens. Zijn vader moest al twintigtalige in militaire dienst en kwam als wapensmid te werken bij de Artillerie-Inrichtingen op het Hembrugterrein. Om gezondheidsredenen werd hij uit dienst ontslagen. Twee maanden later overleed hij. Zijn moeder trok bij haar ouders in op de Krommenieerweg in Wormerveer. Ze was aangewezen op ondersteuning. Als oudste moest Gerrit al vroeg een bijdrage leveren. Hij ging werken bij Pette Cacao en Chocoladefabriek op een steenworp afstand. Het fabriekswerk er later op het laboratorium was niet de omgeving waarin hij floreerde. Hij voelde zich aangetrokken tot kunst en klassieke muziek; daar had zijn omgeving weinig mee.

Stedelijk Museum

Bij een bezoek aan het Stedelijk Museum in Amsterdam zag Gerrit de Jong een graficus aan het werk en dat inspireerde hem. Dit was wat hij wilde. Hij leekende en schilderde al, maar etsen, in metaal met een naald je indrukken weergeven, dat moest het worden. Hij bestudeerde het werk van anderen, oefende, oefende.

Luuk Harrewijnen in Gerrit de Jong, een meesterlijk graficus uit de Zaanstreek: 'Welke technische voorwaardigheden vraagt het wel niet om na vele uren, dagen en weken werken tot een van zijn soms magisch realistische stillevens te komen? Ook het grafisch werk heeft hij zich volledig zelf aangeleerd. Zijn eerste etsen drukte hij of met de mangel van een doorgewone wasmachine. Met zijn volle gewicht er bovenop om voldoende druk te zetten. Soms met tranen op de wangens omdat het maar niet lukte. Stop voor stap, elke dag weer

opnieuw proberen, is hij deze complexe grafische techniek tot in de uiterste puntjes gaan beheersen.'

De dirigent van het Zaanlands Mannenkoor Kees Keef introduceerde Gerrit de Jong in de hoofdstedelijke kunstwereld. Hij herkende net als later anderen het talent en de kwaliteit. Zo belandde hij op kantoor bij de directeur van de Rijksacademie van Beeldende Kunsten om tot de opleiding te worden toegelaten.

Luuk Harrewijnen: 'Gerrit herinnert zich: ik werd netjes tot aan de deur gebracht bij de directeur. Nou, ik zat daar en wist niet goed wat te beginnen. Maar ik had wat schilderstukjes meegebracht en toen de man die tegenover me zat ze bekeek, klaarde zijn gezicht op. Ik dacht, daar ga je dus. Maar het liep geheel anders. Zo, ze ik, Wou jij hier komen? Waarom? Wij kunnen je hier niets meer leren. Je zult zelf de weg wel vinden.' Ziekslij was Gerrit hiermee; hij wilde het liefst helemaal zelf zijn weggaan.'

Toen hij tijdens de crisisjaren werkloos raakte en dagelijks naar het stempellokaal moest om zijn werkloosheidsuitkering te behouden stond er op zijn stempelkaart 'fabrieksarbeider'. Hij streepte het door en schreef er kunstenaar onder. Daar kreeg hij uiteindelijk wel een besparing voor.

Erkenning

Op eigen kracht, zonder opleiding koos hij het ongewone bestaan van kunstenaar. Hij trouwde met Ida van Geldere uit Westzaan, kreeg een zoon Felke, vernoemd naar zijn vader en openes was er erkenning van mensen die er kijk op hadden. Zijn werk werd aangekocht door het Rijksprentenkabinet, door verzamelaars en hij wordt lid van kunstenaarsverenigingen, zijn talent wordt herkend en erkend.

In zijn werk sluit Gerrit de Jong aan bij een stroming die zich halverwege de jaren twintig afspeelde. Kunstenaars als Pyke Koch, Carel Willink, Edgar Fernhout, Dick Ket, Wim

ZAANS ERFGOED NR. 95 | WINTER 2025 | 23

Portret van Bep Kets, circa 1959. Ets, 22 x 19 cm. PARTICULIER BEZIT

Vliegende hagedis, 1945. Ets, 15 x 14 cm. PARTICULIER BEZIT

Zaanse erfje aan de Dooztjéde in Zaandam, 1936. Ets, 21 x 15 cm. GAZ 11, 20200

Schumacher en Charley Toorop voeden een hernieuwde belangstelling voor de objectieve weergave van de werkelijkheid. Met dien verstande dat ze de realiteit op het doek volgens eigen inzicht hebben weergegeven. Het was een reactie op de abstracte kunst en werd na 1930 veelal getypeerd als magisch realisme.

De Tweede Wereldoorlog vormt een cesuur. Gerrit de Jong moet verplicht lid zijn van de Duitse Kultuurkamer. Hij ruit werk voor eten en na de oorlog zegt hij dat hij zijn beste werk is kwijtgeraakt. Ida en hij gaan scheiden. Niet alleen Nederland maakt een periode mee van wederopbouw. Er is een zelfportret van Gerrit de Jong waarop hij een ooglapje draagt. Op jonge leeftijd raakte zijn linker oog fataal beschadigd. Er doen daarover twee verklaringen de ronde. Een ongeval met een mes zou hem het licht in zijn oog hebben gekost. In een ander verhaal is er sprake van een bedrijfsongeval op de cacao-fabriek. Stefan Kets kent beide verhalen, maar kan zoveel jaar na dato geen helderheid verschaffen.

Niet als anderen kijkt hij met bewondering naar het werk van zijn vader, die minstens te werk ging. Hij beheerste de kunst om met een vlakke of licht draaiende beweging van de handpalm een 'toon' aan te brengen. Een dunne inktfilm op de al schoongepoetste etsplaat. De afdruk werd daar rijker aan.

Fijne kneepjes

Gerrit de Jong heeft tal van toentertijd jonge Zaanse kunstenaars de fijne kneepjes van het vak bijgebracht: Ru van Rossem, Leo Poelmeijer, Frans Room, Remmet Oujevan jr., Hans Kuyt, Peter Teeling, Simon Teewis, Piet Hein Zijl, ze gingen allemaal bij hem in de leer. 'Hij werd in de christelijke Amandelbloesem goed verzorgd maar een echt thuis heeft hij er nooit kunnen vinden. Contact met medebewoners zocht hij het liefst zo

min mogelijk. Luuk Harrewijnen: 'Zondag houden ze Bijbellesing ja, daar moet ik heen. Anders ben je een nihilist, nee, ik mag dan niet op m'n kamer blijven. Je ruit het af als je hier binnenkomt, de christelijke sfeer. Ik mag 's zondags ook niet naar m'n atelier. Schennis vinden ze dat. Ik heb er schijt aan hoor. Ik ga er evengoed wel eens heen.'

'Het typeert Gerrit de Jong ten voeten uit; beetje non-conformistisch, individualistisch, maar melancholiek en introvert was hij ook wel', schrijft Luuk Harrewijnen in een recente biografische schets. In de herfst van zijn leven werd zijn kringetje steeds kleiner. De stilte in het atelier symboliseerde meer en meer zijn eenzaamheid. Een enkele keer kwam een van zijn oud-leerlingen langs. Hij ging met de taxi naar zijn biotoop, lopen ging niet meer.

Stefan Kets: 'Ik heb niets geërd, maar laatst kocht ik wel een ets van mijn moeder. Hij beeldde haar altijd iets molliger af dan ze was. Hij was gek op m'n moeder. Ze was een liefhebber van kunst en nam me op jonge leeftijd al mee naar musea. Nu bezoek ik ze zelf!'

De expositie Gerrit de Jong (1905-1978). Kunstenaar in afzondering is t/m 29 maart 2026 te zien in het Honig Breethuis, Lagedijk 80, Zaandijk, vrijdag t/m zondag 13.00-16.00 uur

– Arjen van Ginkel is redacteur van Zaans Erfgoed.

BRONNEN
- Interview met Stefan Kets, zoon van Gerrit de Jong.
- Luuk Harrewijnen, Gerrit de Jong, een meesterlijk graficus uit de Zaanstreek, een uitgave van de Willem Janzen Stichting, Westzaan 2019.

24

TEKST LEAN VAN 'T HOOFD

Geschiedenis Zaanse feminisme gedigitaliseerd

Expositie in 2022 leidde tot stroom aan schenkingen

Enkele jaren geleden trof ik in de studiezaal van het Gemeentearchief Zaanstad een aantal vrouwen die met elkaar spraken over vrouwenemancipatie. Ze waren de Zaanse Vrouwenkrant aan het digitaliseren. Inmiddels zijn alle exemplaren gescand.

De afronding van het digitaliseringsproject leek mij een mooi moment voor reflectie. Vooral ook omdat er inmiddels nog veel meer online is te zien en te horen over de Zaanse vrouwenbewegingen over de periode 1950-2000. Als actief feministe in de jaren zeventig, tachtig in Nijmegen sprak het onderwerp mij zeer aan. Met de vrijwillige medewerkers Ans Pieper en Gisela Hoeve en professioneel archivaris Geke van de Kamp bij het Gemeentearchief Zaanstad haalden we herinneringen op aan en deelden we een schat aan informatie over de geschiedenis van de vrouwenbeweging. Een weerlsat ervan volgt hier.

De Zaanse Vrouwenkrant

Marianne Monnier, Coby Voorn en Hanny Blokker waren de oprichtsters van de Zaanse Vrouwenkrant, die op 8 maart 1983, Internationale Vrouwendag, voor de eerste maal verscheen. Een krant door en voor vrouwen over thema's die er toen leefden.

Tot 1987 werden er dertig kranten uitgebracht. De oplage verschilde elke keer; die van rond 8 maart was altijd dikker. Er waren themanummers over Vrouwen & Macht, Gezondheid & Werk en thema's die destijds zowel landelijk als gemeentelijk actueel waren.

De krant gaf bekendheid aan activiteiten, vergrootte de onderlinge samenwerking tussen vrouwenorganisaties en bevorderde vrouwenbelangen, zoals meer kinderopvang en zelfontwikkeling. De tweede feministische golf begon rond 1970, maar kreeg pas vanaf 1983 een podium en invloed in Zaanstad.

Tentoonstelling

Met de afronding van het digitaliseringsproject ontstond de wens om een tentoonstelling over de Zaanse vrouwenbewegingen 1950-2000 in de publiekhal van het stadhuis te houden. Daar bleek echter te weinig materiaal voor te zijn.

Spandock 'Mama is geslaagd voor haar Moeder MAVO' gemaakt door de vier toenmalige kinderen van Ade Scheffer-Hooychuur, 1983. GAZ 20, 20083

Daarom werd er een oproep gedaan om documentatie over de Zaanse vrouwenbeweging aan het archief beschikbaar te stellen of te schenken.

Het aantal reacties was enorm. Heel wat weggestopte archieven zullen daarvoor doorzocht zijn. Mogelijk dat de onderwerp mij zeer aan. Met de vrijwillige medewerkers Ans Pieper en Gisela Hoeve en professioneel archivaris Geke van de Kamp bij het Gemeentearchief Zaanstad haalden we herinneringen op aan en deelden we een schat aan informatie over de geschiedenis van de vrouwenbeweging. Een weerlsat ervan volgt hier.

Geke van de Kamp: 'We ontvingen meer dan zestig schenkingen als foto's, affiches, diploma's, krantenknipsels en ander archiefmateriaal over vrouwencafé – alle liedjes en teksten zijn bewaard –, buurthuiswerk, VOS-cursussen (VOS staat voor Vrouwen Oriënteren zich in de Samenleving, red.), de moedermap, Vrouwen voor Vrede, De Roole Vrouwen en andere actie- en praatgroepen. Meer dan genoeg voor de expositie die we konden realiseren aan het eind van de coronaperiode, begin 2022.

Het inrichten ervan, samen met Coby Voorn, Diana van den Berg en Ans Pieper, moest nog met mondappi op. Het waren momenten van elkaar sinds lange tijd weer zien en samen herinneringen ophalen. Mool was dat.'

De expositie Er is een stad waar vrouwen willen wonen, over de Zaanse vrouwenbeweging tussen 1950 en 2000 was van 8 maart tot 14 april 2022 te zien in de publiekhal van het stadhuis in Zaanstad.'

Retnie

De dag erop, 9 maart, was er een reünie met een uitgebreid programma, in zowel de Vermaing aan de Westzijde als in De Fabriek. Daar waren oude bekende, interessante gasten en inspirerende sprekers. Het was er druk, met een klein kringje geëlschap van jong en oud, zowel wat betreft de gastsprekers als de deelnemers.

ZAANS ERFGOED NR. 95 | WINTER 2025 | 25

Online en offline media

De lokale en regionale online en offline media houden we van onze activiteiten via digitale nieuwsberichten op de hoogte. Communiceren via andere kanalen, zoals het aanmaken een evenement op Facebook en het versturen van een digitale nieuwsbrief – waarvan ook de pers gebruikmaakt – zijn al even doeltreffend. In 2025 zijn 10 van dergelijke nieuwsberichten verstuurd.

Sinds december 2025 zijn we opnieuw partner geworden van het maandelijkse gedrukte magazine *UitdeZaanstreek*. In het decembernummer werd de tijdelijke expositie *Gerrit de Jong (1905-1978). Kunstenaar in afzondering* uitgelicht.

Vier keer per jaar staat het Honig Breethuis in de folder *Exposities aan de Zaan van Studio van Westervoort*. Hieraan neemt een zevental Zaanse culturele instellingen deel.

In de pers

In 2025 verschenen berichten (free publicity) over de ZOV/het Honig Breethuis in de volgende gedrukte en online media:

17/03	'Hoe leefden ondernemers in de negentiende eeuw? Pier van Leeuwen over nieuwe expositie in het Honig Beethuis' in: <i>Noordhollands Dagblad</i> door Tjarda Kuyt.
2/10	'Honig Breethuis eert Gerrit de Jong (1905-1978) met tentoonstelling. "Hij was een broodkunstenaar die in stilte in zijn atelier zat te ploeteren"' in: <i>Noordhollands Dagblad</i> door Arnold Aarts.
23/12	'Gerrit de Jong uitmuntend graficus' in: <i>Zaans Erfgoed</i> nr. 95 (winter 2025) door Arjen van Ginkel.
12/2025	'Gerrit de Jong, kunstenaar in afzondering' in: <i>UitdeZaanstreek</i> .

Merchandise

Museumgids Loes Nagel-Kool heeft drie kerstkaarten gemaakt die in december werden verkocht. De afbeeldingen zijn met de hand geborduurd.

EXPOSITIES vind alle exposities op 13

ZAANS MUSEUM

De Zaanse polders werden menigmaal overspoeld door de wilde Zuiderzee. En toch bleven de mensen er wonen. Ze wonen op land dat nog net geen water is. Schilderijen, topografische kaarten en bijzondere objecten vertellen het verhaal van duizend jaar slootjes graven en waterbeheer in de Zaanse polder.
Dagelijks toegang t/m 3 mei 2026, entree museum €17,00, kinderen €8,00.

HONIG BREETHUIS

Deze expositie biedt een bijzondere kans om het werk van de Zaanse graficus en kunstenaar Gerrit de Jong te ontdekken. De tentoonstelling omvat dertig werken van De Jong uit de collecties van het Gemeentearchief Zaanstad, het Zaanse Museum en Kunstgalerie Staphorusius in Westzaan. De nadruk ligt op de periode 1935-1974. Daarnaast is een viertal schilderijen van hem te zien.
Hele maand, vrijdag t/m zondag, 13.00 - 16.00 u, entree museum.

EXPOSITIE POLDEREN
De expositie van werk van Gerrit de Jong biedt de bezoekers van het Honig Breethuis een inspirerende wisselwerking tussen de behangschilderingen van Willem Uppink en de bosgezichten van De Jong, die beiden schatplichtig zijn aan oude meesters.

ATELIER ZAAN/GROEN

Fotogroep Spectrum is een vereniging van enthousiaste amateurfotografen met interesse in meerdere genres van fotografie. Ze zijn voortdurend bezig hun kennis te verdiepen aan de hand van thema's, dag- en avondfotowandelingen en lezingen door externe fotografen. Met deze aanpak is de fotoclub een inspirerend platform voor zowel beginnende als gevorderde fotografen. Wil je ook meer uit je fotografie halen? Je kunt lid worden van deze Zaanse fotoclub. Beginners en gevorderden, smartphonefotografen en beoefenaars van analoge fotografie iedereen is welkom. De fotogroep komt uit Koog aan de Zaan. Locatie expositie bij Zaansgroen, Zeemansstraat 54 te Zaandam.
Weekend 24 en 25 januari, geopend van 13.00 - 17.00 u.

ART ZAA NSTAD

Traditiegetrouw opent kunstuitleen en galerie ArtZaanstad het nieuwe jaar met 'De Zaanse Connectie'. Ze zoeken de verbinding met kunstenaars in de Zaanstreek. In deze expositie tonen ze werk van Aron Kroes en Inge Boeka, twee kunstenaars die inmiddels (inter)nationaal zijn doorgebroken.
Vanaf 25 januari tot 1 maart, gratis entree.

FOTOGROEP SPECTRUM AVOND EN NACHT

ZAA NSE CONNECTIE

UitdeZaanstreek, december 2025.

“Heel leuk om te zien hoe een rijke familie in Zaandam woonde. De gidsen vertellen veel leuke weetjes. Een mooie combinatie met een bezoek aan de Zaanse Schans.★★★★★”

EDUCATIE

Het educatieaanbod verloopt via het Cultuurmenu, waaruit de basisscholen in Zaanstad een keuze kunnen maken uit het aanbod van de cultuurinstellingen. Elk schooljaar maakt Fluxus een keuze uit ons aanbod en publiceert dat in het Cultuurmenu. In de schooljaren 2024-2025 en 2025-2026 was alleen 'Trijntje Bij op reis', een programma voor de onderbouw, in het Cultuurmenu opgenomen. In dit programma maken kinderen op speelse wijze kennis met het Honig Breethuis.

Twee van onze vrijwilligers, Joke Fieseler en Karin Kruijver, bezochten in 2025 zes scholen, in totaal namen daar 15 groepen met 422 leerlingen aan deel. Alle lessen werden gegeven in de periode maart-mei 2025.

School	Aantal groepen	Aantal leerlingen
1 ICBS De Vuurvogel - Zaandam	3	97
2 CBS De Evenaar - Krommenie	1	35
3 OBS Kogerveld - Zaandam	2	69
4 OBS De Mei - Wormerveer	1	30
5 IKC De Piramide - Koog aan de Zaan	3	101
6 ICBS Het Koraal - Krommenie	3	90
Totaal	13	422

Op school wordt verteld uit 'Het Grote Boek' met verhalen over het Honig Breethuis en zijn vroegere bewoners.

“ Mooi museum. De gastvrouw wil van alles vertellen. Leuk, maar soms te lang. Altijd leuk om een historisch huis ingericht te zien. ★★★★★

FINANCIËN

Het boekjaar 2025 is afgesloten met een exploitatieoverschot van € 774 (2024: tekort € 776). Dit bedrag is verwerkt in de Continuïteitsreserve.

Jaarlijks ontvangt de vereniging een bijdrage van de gemeente Zaanstad om de openstelling van het Honig Breethuis mogelijk te maken. Over het verslagjaar bedroeg deze geïndexeerde bijdrage € 19.542. De entreegelden van het woonhuismuseum bedroegen in 2025 € 5.409; een toename van bijna 10 procent ten opzichte van 2024. Veder deed mevrouw M. Schooneveld-Zwart een periodieke gift, dit met een looptijd van vijf jaar. In 2024 is hiervan de eerste termijn ontvangen; in 2025 werd de tweede termijn van € 5.000 voldaan. De gift is gedaan ter nagedachtenis aan haar zwager en ons oud-bestuurslid, de heer G. Slieker.

Restauratie *De man onder de beer*

De vereniging is partij in een op 18 maart 2026 notarieel verleden schenkingsakte en bruikleenovereenkomst waarin wordt bepaald dat de vereniging een schilderij uit de zeventiende eeuw, geschilderd door Willem Heijndricksz. Tetroe – meer bekend als De man onder de beer – eeuwigdurend in bruikleen verkrijgt. Hierbij is overeengekomen dat de kosten van een noodzakelijke restauratie van het kunstwerk voor rekening van de vereniging komen. De hieraan verbonden kosten bedragen circa € 23.000 excl. btw, waarvan de vereniging zelf € 5.000 voor haar rekening neemt. Dit bedrag is, ten laste van de Bestemmingsreserve collectie, als verplichting in de balans per 31 december 2025 verantwoord. Voor de verder benodigde middelen zijn door verschillende Zaanse fondsen bijdragen toegezegd en zal de vereniging in 2026 de opdracht verstrekken om deze restauratie uit te laten voeren.

Deze fraaie gepolychromeerde ijzeren geld- of archiefkist uit de achttiende eeuw staat in het kantoortje van het Honig Breethuis. (Inv.nr. ZOV-01707, Zaanse Museum)

COLOFON

Tekst: Annemieke Adema, Sonja Babaubun, Marloes Beets, Joke Fieseler, Luuk Harrewijnen, Frans Hoving, Pier van Leeuwen, Loes Nagel-Kool, Peter Oldeman, Wietske van Soest

Beeld: Marloes Beets, Jesús Campos Castellanos, Gemeentearchief Zaanstad, Frans Hoving, Pier van Leeuwen, Berry Slok, Wietske van Soest, Zaan Museum

Met dank aan: Claire Hart de Ruyter, Annemijn Bouwman, Britt van der Kolk, Leigh Turner en Leontien Peter van het Zaan Museum voor de ondersteuning op collectiegebied, Hans Pielkenrood voor algemene adviezen en Inge Bosman en Marijke Sman voor het advies op gebied van textilia.

Vormgeving: Rolf Kliffen

Opening van de Zaanlandsche Oudheidkamer, Lagedijk 80 te Zaandijk (14 december 1940). Gemeentearchief Zaanstad inv.nr. 21_04922

